

FIN-FSA
FINANSINSPEKTIONEN

Verksamhetsberättelse

2021

FIN-FSA
2021
2021
2021
2021

Innehåll

Finansinspektionens år 2021 i siffror	3
Direktörens översikt	4
Läget på finansmarknaden	11
Tillsyn som förändras med omvärlden	17
Finansinspektionens teman 2021.....	24
Kryptotillgångar intresserar investerare – riskerna under kontroll genom reglering	25
Nya investerare, nya informationskällor.....	28
Nya verktyg behövs för att begränsa hushållens skuldsättning.....	31
Hållbarhetsfrågorna som en del av de finansiella aktörernas riskhantering och upplysningsskyldigheter.....	35
Ledning och personal	39
Direktionen.....	40
Ledningsgruppen	42
Finansinspektionen i korthet	44
Sammanfattning av Finansinspektionens verksamhet 2021	46
Finansinspektionens strategi 2020–2022	48
Bilagor	
Antal tillsynsobjekt och andra avgiftsskyldiga	49
Verksamhetskostnader och finansiering	50
Lagbestämda tillsynsavgifter.....	51
Åtgärdsavgifter	52
Ärendehantering.....	53

När året inte explicit nämns i texten avses 2021.

Finansinspektionens år 2021 i siffror

Antal
anställda

244

(2020: 236)

Nya försäkrings-
förmedlare

364

(2020: 563)

Informations-
begäranden

104

(2020: 102)

Tillsynsobjekt och
avgiftsskyldiga

1 209

(2020: 1 074)

Verksamhetstillstånd och
utvidgningar av verksamhets-
tillstånd + registreringar

10 + 13

(2020: 21+20)

Sanktioner
sammanlagt

11

(2020: 10)

2021
2021
2021
2021

Direktörens översikt

Europa har vaknat till en ny verklighet efter Rysslands attack mot Ukraina. Samtidigt utgör hybridpåverkan och cyberattacker ett allt allvarligare hot mot samhället. De globala ekonomiska utsikterna påverkas av flera osäkerhetsmoment. Staternas och hushållens rekordhöga skuldsättning väcker oro och den allt snabbare inflationstakten, de högre räntorna samt det spända geopolitiska läget gör marknaden nervös samtidigt som ekonomiska tillväxtsiffror på medellång sikt justeras neråt. Vi hoppas att pandemin snart börjar vara över, men det finns ingen säkerhet om saken och nya varianter väcker rädsla. Samtidigt berättar börsbolag och finanssektorn om sina rekordresultat och arbetslöshetsgraden är tillbaka på samma nivå som före coronapandemin. Olika statliga stödåtgärder och centralbankernas stimulerande penningpolitik har bidragit till ekonomins återhämtning. Balansgången mellan stimulansåtgärder och avvärijandet av hög inflation har syns i synnerhet i amerikanska centralbanken Feds senaste uttalanden. I den här osäkra situationen accentueras – än en gång – betydelsen av bra och stabil riskhantering inom finanssektorn, vare sig det är fråga om bankernas kredit- eller marknadsrisk, riskhanteringen i arbetspensionsbolagens investeringsverksamhet eller förberedelserna för cyberattacker.

Den finska finanssektorn är alltjämt i bra skick, fokus på hanteringen av kreditrisker

Trots pandemin har den finska finanssektorn hittills klarat sig bra. Flera aktörers resultat ligger på en rekordnivå och banksektorns kapitaltäckning är bättre än i EU i genomsnitt. Under hälsokrisens första skeden beviljade finska banker sina kunder betalningsanstånd och kunde finansiera företag och hushåll under pandemin. Detta möjliggjordes av å ena sidan tillsynsmyndigheternas flexibilitet och det faktum att bankernas kapitaltäckningsgrader med anledning av den strängare bankregleringen låg på en högre nivå än under tidigare kriser.

Tills vidare är finska bankers oreglerade fordringar bland de lägsta i EU-länderna, även om det verkar finnas små ökningar bland hushållens lån. Oreglerade krediters låga nivå är dock samtidigt kopplad till en oro över huruvida alla banker i Finland och i andra delar av Europa verkligen noga följer bestämmelserna om hanteringen av kreditrisken.

Basel III – enighet viktigt, reformen ökar stabiliteten även i Finland

Med tanke på den europeiska banksektorns kristolerans skulle det vara viktigt att uppnå enighet om Basel III-reformens globalt överenskomna regler. I Finland väcker regleringspaketet alltjämt debatt, eftersom reformens sammanlagda riskviktsgränser berör i synnerhet de banker som använder interna modeller i sina kapitaltäckningskalkyler (s.k. IRBA-banker) och har mycket bolån med låg risk i sina balansräkningar. Enligt våra kalkyler ökar den föreslagna modellen finska bankers kapitalkrav med cirka 15 procent.

Jag skulle själv ha önskat ett resultat som bättre tar hänsyn till risker, men trots detta ser jag inga särskilda problem med tanke på den finska banksektorns kreditgivningsförmåga i den föreslagna modellen. De kapitalkrav som genom regleringsreformer i Finland ställdes på banker efter finanskrisen har inte haft några direkt synliga effekter på de krediters räntor som bankerna beviljat. Därmed har de alltså inte heller haft en dämpande effekt på kreditefterfrågan. Marginalerna på bolån som har beviljats av finska banker har länge varit bland de lägsta inom EU. En lönsam, välskött och välkapitaliserad banksektor kan ta hand om finansieringen av hushållen och näringsverksamheten även framöver. Stabil finansiering är en förutsättning för hållbar ekonomisk tillväxt.

För användningen av makrotillsynsbuffertar och definitioner av efterfrågebaserade verktyg behövs ytterligare harmonisering inom EU

Utöver mikrotillsynen ökar makrotillsynsåtgärderna för sin del den finansiella stabiliteten. Europeiska kommissionen konsulterar för närvarande sina intressentgrupper om hur makrotillsynsramen borde utvecklas. Konsultationen har flera delområden, till exempel gällande ökningen av buffertar i normalsituationer och den allt flexiblere användningen av buffertar i hög- och lågkonjunkturer. Det skulle också vara viktigt att förstärka såväl Europeiska bankmyndigheten EBAs roll i harmoniseringen av regleringen som Europeiska systemrisknämnden ESRB:s roll vid förstärkningen av buffertar, eftersom nationella makrotillsynsmyndigheter tillämpar kraven från sina egna utgångspunkter, och förutsättningarna för användningen av buffertkraven har inte harmoniserats i tillräcklig grad i Europa. Det finns mycket skillnader i olika länders praxis.

Det finns också brister i harmoniseringen av såväl definitionerna för s.k. efterfrågebaserade verktyg (t.ex. inkomstrelaterat skuldkvotstak) som deras användning. Bland annat ESRB och Internationella valutafonden IMF har rekommenderat att makrotillsynsverktygen ska stärkas med dessa efterfrågebaserade verktyg. Expertorganisationernas ställningstaganden är viktiga, eftersom politiska beslutsfattare är rätt ovilliga att nationellt ta i bruk efterfrågebaserade verktyg. Risken för en ekonomisk utveckling som är svagare än väntat bärs därför i praktiken av hushållen, eftersom bankerna inte i större utsträckning har upplevt kreditförluster från bolån.

Det tredje delområdet där strukturella förändringar snabbt behövs gäller utvidgandet av tillämpningsområdet för makrotillsynsverktyg till aktörer utanför banksystemet, till exempel fonder.

EU-tillsynsmyndighet för de största försäkringsbolagen?

Inom euroområdet banktillsyn, som leds av Europeiska centralbanken ECB, har det under de senaste tiderna kraftigt satsats på bankernas jämlika behandling. ECB har till exempel grundat en separat funktion som efteråt bedömer hur enhetliga tillsynsmyndighetens bedömningar (SREP) har varit. SREP-bedömningar, som igenomgått noga, fastställer å sin sida nivån på skönsmissiga kapitalkrav och -anvisningar. Även i försäkringssektorn strävar Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten Eiopa efter enhetlig tillsynspraxis. Eiopa är dock ingen tillsynsmyndighet och har inte heller tillsynsmyndighetens befogenheter. Därför vore det skäl att utreda om man borde etablera en tillsynsmyndighet på EU-nivån för att övervaka de största försäkringsbolagen.

Bank- och försäkringssektors beredskap för klimatriskerna måste utvecklas

Både bank- och försäkringstillsynsmyndigheter bedömer kritiskt om tillsynsobjektens förberedelser för klimat- och hållbarhetsrisker (s.k. ESG risker) ligger på en tillräcklig nivå. Metoderna är självbedömning, tillsynsbedömningar samt stresstest på makro- och mikronivån. Enligt ett stresstest i makrotillsynssyfte som ECB förra hösten publicerade kommer finanssektorn att lida betydande förluster om den inte tar hänsyn till klimatförändringen i sin verksamhet. ECB:s mikrostrusstest är för närvarande under arbete och dess resultat publiceras i juli. Därför måste aktörerna i den finansiella sektorn ta hänsyn till klimatförändringen i riskhanteringen, i sina affärsmodeller, informationsskyldigheter, sin soliditet och strategi på lång sikt. På Finansinspektionen har förberedelserna för klimatförändringen varit ett av de strategiska tyngdpunktsområdena. Detta har syns i såväl utbildningen och antalet

tillsynsmeddelanden inom området som i tillsynen över informationsskyldigheter i anknytning till hållbar finansiering, i synnerhet inom fondprodukter. Eftersom investerarnas intresse för ESG-produkter har ökat risken för gröntvätt, är övervakningen av informationsskyldigheter speciellt viktig.

Cyberhoten ska tas på allvar

Bland operativa risker har i synnerhet antalet cyberattacker ökat under pandemin. Enligt Internationella regleringsbanken BIS var finanssektorn den sektor genast efter hälsosektorn till vilken det riktades mest cyberattacker. Cyberattacker har blivit en betydande riskfaktor för samhällets olika aktörer. Tills vidare har cyberattacker inom finanssektorn närmast varit överbelastningsangrepp, men man har inte lyckats korrumpera finansiella aktörers system med dem. Bakom cyberattacker kan allt oftare ligga organiserad brottslighet eller en statlig aktör. Man måste ställa sig allt allvarligare till hoten och också förberedelserna ska göras enligt detta. I EU bereds ny lagstiftning (s.k. DORA-förordningen), vars syfte är att stärka aktörernas och systemets operativa motståndskraft. Europeiska tillsynsmyndigheter har också tillsammans med ESRB etablerat ett koordinationsnätverk för att bekämpa systemriskerna som beror på gränsöverskridande cyberattacker. Man kan inte accentuera betydelsen av dessa åtgärder samt enskilda tillsynsobjekts säkerhetsåtgärder för mycket. I Finland måste vi dessutom utan dröjsmål lösa frågan om finanssektorns förberedelser för undantagsförhållanden och allvarliga störningar. Allvarliga hybrid- och cyberattacker kan annars till och med paralysera finanssektorns funktionsförmåga, även betaltjänsterna, och därmed också äventyra samhällets funktionsförmåga.

EU-tillsynsmyndighet för bekämpning av penningtvätt – samtidigt bör regleringens och tillsynens riskbaserings stärkas

Även arbetet för bekämpningen av penningtvätt och finansiering av terrorism (AML/CFT) strävar efter att minska finanssektorns brottsliga missbruk. AML-kraven har blivit betydligt strängare under de senaste åren. I den här sektorn har Finansinspektionen skärpt sin verksamhet inom såväl regleringen som tillsynen. Den nationella tillsynen räcker dock inte, och på basis av erfarenhet kan man konstatera att det finns kvalitetskillnader i tillsynsmyndigheternas verksamhet. Förslaget om grundandet av en tillsynsmyndighet för bekämpning av penningtvätt inom hela EU (AMLA) är alltså värt att stödja. Myndigheten borde basera sin verksamhet på de goda erfarenheter som erhållits från ECB:s banktillsyn. Det är meningen att AMLA ska övervaka de största aktörerna i den finansiella sektorn och koordinera nationella tillsynsmyndigheters verksamhet.

I framtiden borde regleringen, tillsynsobjektens åtgärder och tillsynen basera sig mer på risker för att vi skulle få större nytta av de pengar som används för bekämpningen av penningtvätt och finansiering av terrorism, dvs. att vi genom de investeringar som gjorts bättre kunde avvärja rörelser av brottsliga pengar. Det vore också bra att göra konsekvensbedömningar av den nya regleringen. I dem borde man bedöma nyttan med regleringen, i synnerhet avslöjandet av betydande fall av penningtvätt i förhållande till de menliga verkningarna på kunder med små risker.

Pensionsbolagens roll som verkställare tillhandahållare av socialskydd begränsar deras rörelsefrihet

Pensionsbolagens roll i samhället är ett av de bestående teman i den finska samhälleliga debatten. Pensionsbolag är viktiga verkställare tillhandahållare av socialskydd. Deras verksamhet – med undantag av investeringsverksamhet – är till sin natur icke-ekonomisk verksamhet. Det är bra att komma ihåg att den dispens från iakttagandet av livförsäkringsdirektivet som EU beviljat finska pensionsbolag förutsätter att de håller sig till denna roll. Arbetspensionsaktörerna borde också framöver komma ihåg branschens natur och dess strukturer samt de skyldigheter som baserar sig på regleringen.

Också pensionsbolagens villighet att öka investeringarnas risker medför utmaningar. Pensionsbolagens gemensamma ansvar förutsätter sträng riskhantering och en investeringspolicy som är lämplig med tanke på upprätthållandet av arbetspensionssystemet. Det gemensamma ansvaret ska i ingen som helst situation leda till brist på moral. Uppnåendet av avkastningsmålet får inte heller leda till alltför stor risktagning. Därför vore det på sin plats att bedöma solvensregleringen från olika synvinklar på basis av en transparent debatt mellan sakkunniga.

Behovet av ekonomiskt kunnande accentueras

Det har blivit allt populärare att investera i aktier, speciellt bland yngre investerare. Detta är en positiv sak. Samtidigt har dock riskerna med investeringar blivit allt tydligare. Under berättelseåret skedde ett stort antal börsintroduktioner, bl.a. de första SPACs (Special Purpose Acquisition Company). Samtidigt ökade spekulativa investeringar i såväl memaktier som kryptovalutor. Myndigheterna varnade för riskerna med exotiska instrument och icke-transparent prissättning samtidigt som de väntade på mer reglering om kryptotillgångar. Den ökade osäkerheten på marknaden, inflationsutsikterna, oron över räntehöjningar och pandemin som bara fortsätter – och i synnerhet kriget i Europa – har åtminstone tillfälligt minskat investeringarnas värde. Nya investerare har fått en läxa om riskerna med investeringar.

Samtidigt som antalet icke-professionella investerare har ökat, har även behovet av pålitlig och lättförståelig investerarinformation vuxit. Informationen borde nå nya investerare genom olika kanaler. Finlands Banks förslag till en nationell strategi för ekonomiskt kunnande har som mål att finländarnas ekonomiska kunnande är bäst i världen 2030. Jag stöder varmt detta mål. Även skolväsendet har här en viktig roll genom undervisningen i grundläggande ekonomiska kunskaper.

Finansinspektionens utmaningar

På våren lät vi ett externt konsultföretag göra en uppskattning om vår verksamhet i förhållande till verksamheten hos andra motsvarande tillsynsmyndigheter. I bedömningen framkom våra starka sidor men även de områden som kräver utvecklingsåtgärder. Enligt konsulten ansluter de senare nämnda sig oftast till bristen på resurser. I synnerhet under de 3–5 senaste åren har andra tillsynsmyndigheter ökat sin kapacitet för att kunna möta de utmaningar som den strängare och mer komplicerande regleringen och den föränderliga verksamhetsomgivningen ställer. Det kom fram att Finansinspektionens kostnader är cirka 30 procent lägre än motsvarande tillsynsmyndigheters trots att också Finansinspektionens resurser under de senaste fem åren har ökats med cirka en tredjedel. När Finansinspektionen bereder sin framtida strategi, måste den tänka på hur den förhåller sig till risker: bristande resurser syns lätt även i tillsynsarbetets resultat.

För att kunna trygga personalens hälsa under pandemin har vi på Finansinspektionen distansarbetat i närmare två års tid. Samtidigt som distansarbete brukar öka arbetets effektivitet, kan det minska känslan av gemenskap och arbetsgemenskapens vi-anda, om det pågår länge. I dessa förhållanden är det glädjande att såväl resultatet av en personalenkät som riktats till alla på Finansinspektionen har utvecklats i en positiv riktning och låg på en tillfredsställande nivå (A+) som att resultaten av den undersökning bland intressentgrupper som vi låtit göra hade utvecklats i positiv riktning och låg på en bra nivå. Det finns dock ingen orsak till självbelåtenhet utan vi måste även framöver ta hand om den goda atmosfären, och både verksamheten och dess effektivitet ska vidare stärkas. Till effektiviseringen hör klara, standardiserade processer, strikt uppföljning av målen, moderna verktyg, den lätta tillgången till data samt utnyttjandet av robotik och artificiell intelligens. Med tanke på effektiviseringen av vår verksamhet är det därför viktigt att framgångsrikt slutföra de digitaliseringsprojekt som vi har inlett.

För en tillsynsmyndighet är oberoende förutsättningen för trovärdighet

Europeiska tillsynsmyndigheter gjorde i fjol en undersökning om nationella tillsynsmyndigheters oberoende. Oberoende innebär framför allt ekonomiskt och operativt oberoende samt undvikande av intressekonflikter. Självt upplever jag att oberoende och höga yrkeskunskaper tillsammans med tillräckliga resurser är de grundläggande pelarna för tillsynsverksamhetens trovärdighet. Oberoende betyder oberoende av tillsynsobjekten, politiska beslutsfattare, olika intressentgrupper, lobbyister, medier. Utan oberoende finns ingen trovärdighet. Detta budskap vill jag också lämna till min efterträdare.

Avslutningsvis

Under berättelseåret fick jag utöver mitt eget arbete under sju månaders tid arbeta som tillfällig ordförande för Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten Esmas. Erfarenheten gav mig insyn i det europeiska beslutsfattandets mångfacetterade dimensioner och myndigheternas krävande roll som upprättare av europeisk reglering och enhetligare tillsynspraxis. Utan det uppoffrande stödet från Esmas personal skulle jag inte ha kunnat klara av detta uppdrag. Jag vill tacka dem för stödet.

Det här är min sista direktörsöversikt. Jag har varit anställd av tillsynsmyndigheten i mycket över 20 år. Detta har varit en givande tid, och det har funnits få dagar som jag skulle ha gett bort. Verksamhetsomgivningen har förändrats enormt under dessa år och likaså kraven på kunskaper. Finanskrisens lärdomar syns såväl inom regleringen som i tillsynens nya strukturer och dess djup. ECB inom euroområdet och Finansinspektionen i Finland har båda visat sig vara värda sin ställning. Jag spekulerar inte hur finanssektorns affärsverksamhet och strukturer kommer att förändras i framtiden eller hur mycket digitaliseringen, nya aktörer och det ökade utnyttjandet av data påverkar serviceutbudet och konkurrensen mellan olika aktörer. Tillsynsmyndigheten ska i varje fall vara beredd på alla förändringar.

Jag har haft tillfälle att utföra samhällssettt viktigt arbete för att upprätthålla förtroendet för finanssektorn samt trygga de försäkrade förmånerna och finanssektorns stabilitet. Jag har fått arbeta bland professionella människor i en arbetsgemenskap med en hög etisk moral och en trevlig, avslappnad arbetsmiljö. För detta vill jag tacka alla anställda på Finansinspektionen.

Helsingfors den 8 mars 2022

Anneli Tuominen

Läget på finansmarknaden

Under berättelseåret fortsatte den globala coronapandemin redan andra året. OECD¹-ländernas ekonomier återhämtade sig mycket snabbt från föregående års recession. Konsumtionen, investeringarna och handeln ökade. Denna tillväxt stöddes av den ekonomiska politiken. Centralbankernas penningpolitik var alltjämt lätt med anledning av värdepappersinköp och låga styrräntor, och samtidigt fortsatte staternas skuldtagning att växa. Dessa faktorer stödde för sin del också verksamheten på finansmarknaden. Eftersom coronapandemin fortsatte, förknippades det – och förknippas alltjämt – stor osäkerhet med ekonomins utveckling. Pandemins samtliga inverknings på olika ekonomiska aktörer eller hushållens och företagens beteende är inte än synliga.

Berättelseårets viktigaste förändring i den internationella ekonomin var den ökade inflationen. Den berodde på efterfrågan som ökat i och med ekonomiernas återhämtning, flaskhalsar i utbudet inom den globala ekonomin till följd av pandemin och den snabba ökningen av priset på energi. Inom euroområdet ökade konsumentpriserna snabbare än någonsin efter euroområdets bildande och i USA snabbare än på närmare 40 år. Även inflationsförväntningar som kalkyleras på basis av marknadspriser ökade.

Den ökade inflationen påverkade inte finansmarknadens prissättning betydligt i det stora hela under verksamhetsåret. Förändringarna i långa räntor var rätt små under berättelseåret, och till exempel i euroområdet var avkastningen på statslån med en maturitet på 10 år ständigt mycket låga eller negativa. Också realräntor exklusive inflationens inverkan var alltjämt negativa, och många olika omfattande stress- eller volatilitetsindex som beskriver läget på finansmarknaden återspeglade lugnet på marknaden.

¹ OECD = Organisation for Economic Co-operation and Development.

På aktiemarknaden steg aktieindexen överallt, vilket bland annat berodde på företagens resultat, som i genomsnitt förblev bra, och på den stimulerande ekonomiska politiken. Aktiernas värderingsnivåer var alltså höga, även om aktiepriserna under andra hälften av året fluktuerade mera än i början av året. På aktie- och finansmarknaden påverkade också nyare företagsprissättningen. Aktiehandel med höga risker som småplaceringar som är aktiva i sociala medier bedriver påverkade enskilda aktiers värdeutveckling kraftigt. Många kryptovalutors handelsvolym ökte. Vidare påverkade bekämpningen av klimatförändringen och efterfrågan på hållbar finansiering alltmer finanssektorns och marknadens verksamhet under berättelseåret.

I Finland utvecklades ekonomin och finansmarknaden på motsvarande sätt som internationellt. Ekonomins snabbaste återhämningssfas upplevdes under berättelseåret. Situationen och lönsamheten av olika branschernas företag varierade mycket under coronapandemin, men många ekonomiska indikatorer utvecklades positivt. Det lyftes mycket bolån, bostadsmarknaden var livlig och priserna på bostäder steg i synnerhet under första hälften av året. Under resten av året var prisökningen lugnare. Hushållens skuldsättning fortsatte att växa, när skulderna ökade mer än inkomsterna.

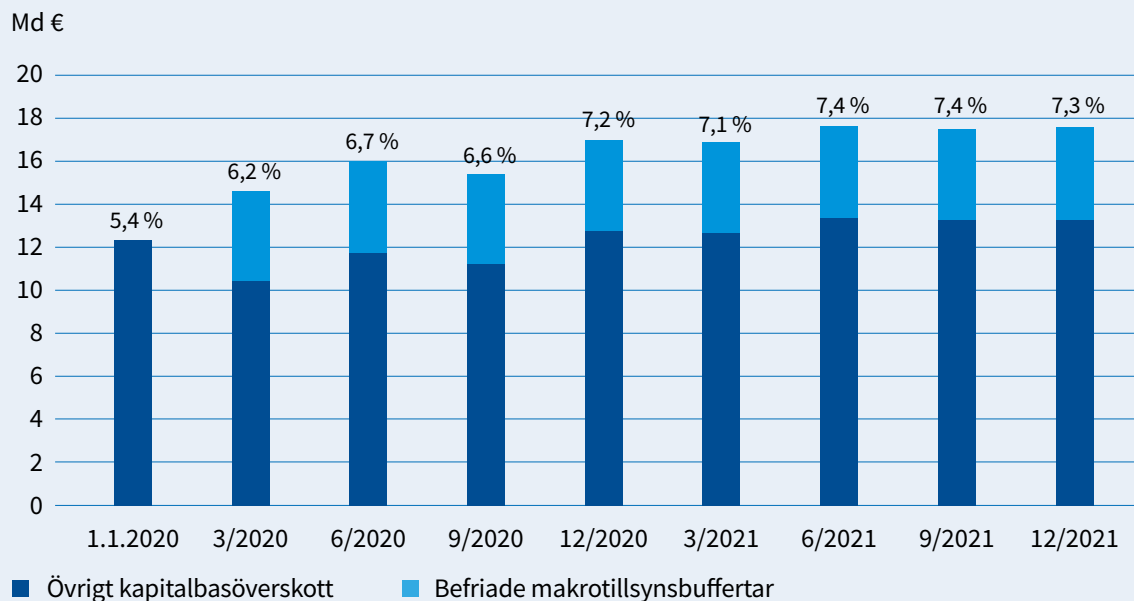
I början av 2022 har riskerna i verksamhetsomgivningen ökat snabbt. Inflationen, som har fortsatt som högre än väntat, har påskyndat förväntningarna om penningpolitikens åtstramning, vilket har lett till höjda räntor och en klar sänkning av aktiemarknadsindexen i januari. Därtill orsakar i synnerhet de ökade spänningarna i det geopolitiska läget betydande risker som är svåra att förutse för aktörerna i finanssektorn och även för hela verksamhetsomgivningen.

Banksektorns kapitaltäckningsställning var alltså stark trots den osäkra verksamhetsomgivningen – avkastningstillväxten var stabil

Banksektorns kapitaltäckningsgrader förändrades bara lite trots det osäkra ekonomiska läget. Den alltså starka resultatutvecklingen ökade vinstmedlen och stödde därmed kapitaltäckningsgrader. Den finska banksektorns kapitaltäckningsgrader var alltså starkare än genomsnittsnivån i Europa. Under berättelseåret var banksektorns kapitalbasöverskott stabilt och kapitalen överskred rejält totalkapitalkraven.

Banksektorns rörelsevinst ökade från året innan. Bakom resultatstillväxten låg den positiva avkastningsutvecklingen samt lägre nedskrivningar än under jämförelseåret. Räntenettet var alltså finska bankers viktigaste inkomstpост, även om provisionsintäkternas andel har stigit under de senaste åren. Utöver den växande kreditstocken stöddes räntenettots tillväxt av den förmånliga centralbanksfinansieringen och därigenom de minskade ränteutgifterna. De oreglerade krediternas andelar höll sig på en måttlig nivå och fanns alltså bland de lägsta i Europa.

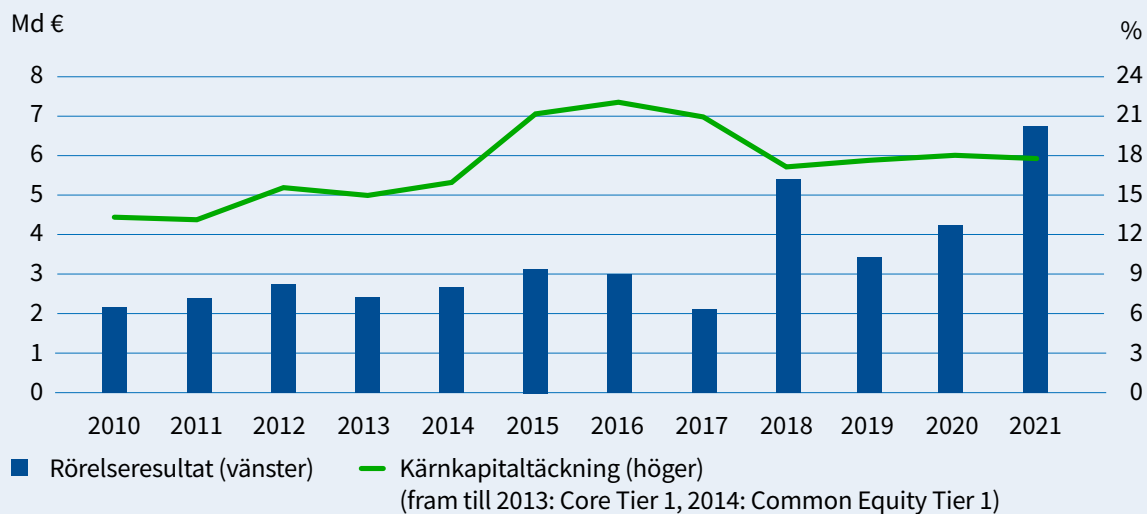
Finska bankers kapitalbasöverskott jämfört med kapitalkraven

- Ovanför kolumnerna buffertens storlek i förhållande till riskvägda poster.

Källa: Finansinspektionen

Den inhemska banksektorns rörelseresultat och kärnkapitaltäckning

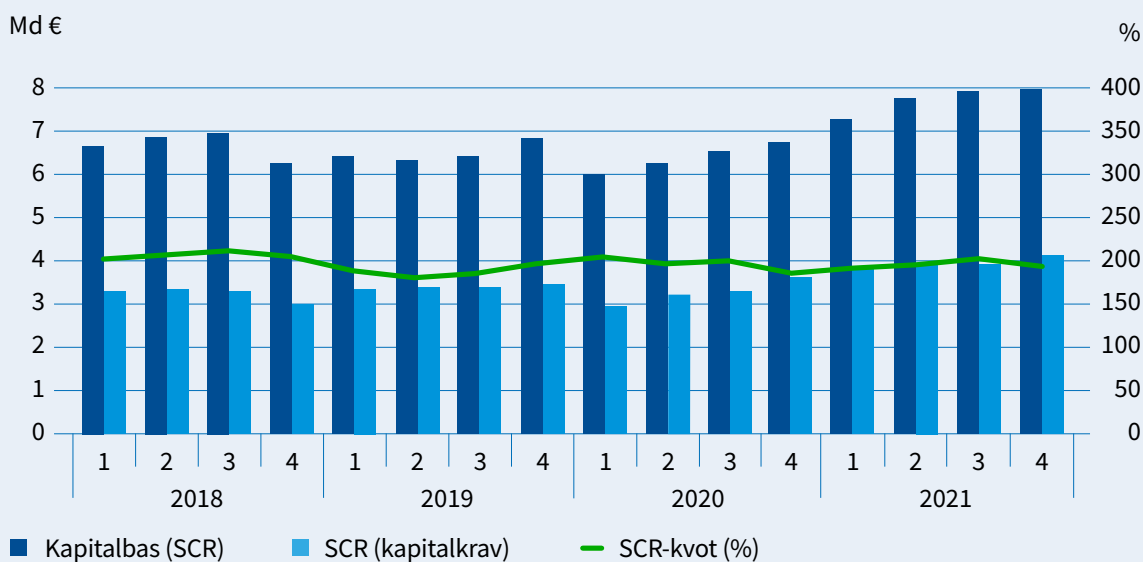
Källa: Finansinspektionen

Livförsäkringsbolagens solvens förbättrades och premieinkomst ökade klart

Livförsäkringssektorns solvensgrad förstärktes under berättelseåret, även om den sjönk under årets sista kvartal. Räntenivån, som steg under början av året, minskade ansvarsskulden i förhållande till placeringstillgångarna. Solvens II-kapitalbasen steg till en rekordnivå. De förlustbringande ränteinvesteringarna minskade investeringsintäkter, men aktier gav en mycket bra avkastning.

Livförsäkringsbolagens premieinkomst utvecklades utmärkt, pådriven av i synnerhet fondanknutna försäkringar. Efterfrågan på livförsäkringsmarknaden som helhet återhämtade sig efter det svaga jämförelseåret. Försäkringspremieinkomsten överskred också beloppet av utbetalda ersättningar. Företagens lönsamhet var bra.

Solvensställning i livförsäkringsbolag

Källa: Finansinspektionen

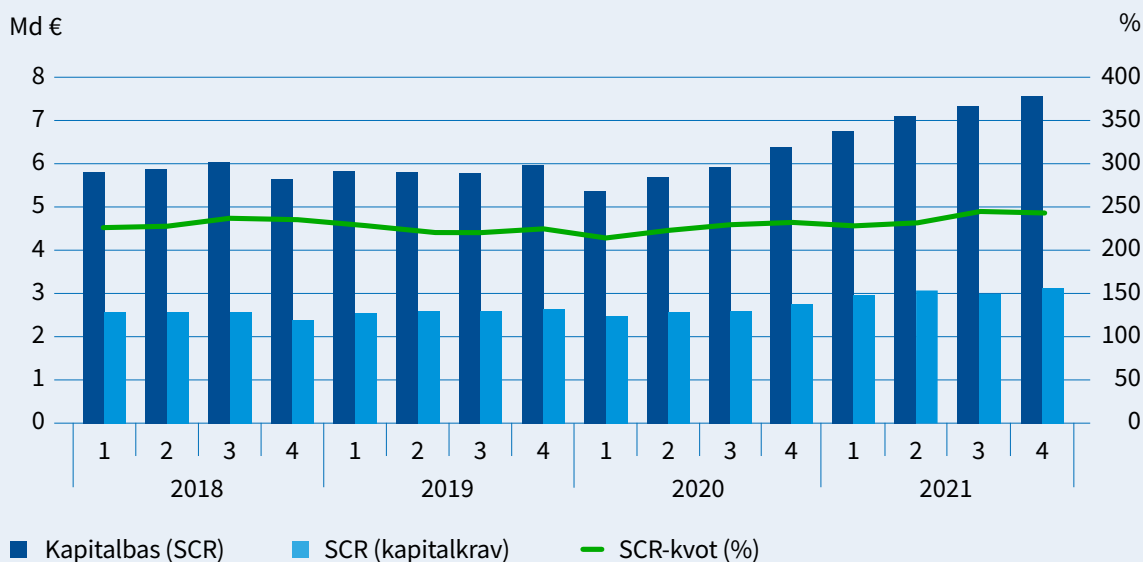
Skadeförsäkringsbolagens solvens stärktes av kapitalbasens tillväxt

Skadeförsäkringssektorns solvensgrad uppnådde sin högsta nivå under den tid Solvens II-regelverket har varit i kraft, dvs. sedan 2016. Till kapitalbasökningen bidrog intäkterna från investeringsverksamheten och försäkringsrörelsen under berättelseårets varje kvartal, och solvensen stärktes.

Merparten av avkastningen på investeringarna inflöt från investeringar i aktier. Närmare en tredjedel av skadeförsäkringsbolagens investeringar gjordes i aktier. Avkastningen på räntebärande instrument var negativ, eftersom räntenivån förblev låg och började stiga i början av berättelseåret. Å andra sidan sänkte stegringen av de långa räntorna försäkringsansvarens marknadsvärde, vilket bidrog till en ökning av kapitalbasen.

Försäkringsrörelsens resultat var mycket god. Ersättningskostnaderna exklusive inverkan av ändrade beräkningsgrunder låg på samma låga nivå som 2020. På grund av pandemin rörde sig folk mindre och distansarbetet ökade, vilket i synnerhet ledde till att det i genomsnitt skedde färre skador inom försäkringen för olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar. Lönsamhetens nyckeltal, dvs. totalkostnadsprocenten exklusive inverkan av ändringarna i beräkningsgrunder, stärktes från utgången av 2020. Ansvarsskuldens betryggande egenskaper räknade i euro ökade mer än 2020.

Solvensställning i skadeförsäkringsbolag

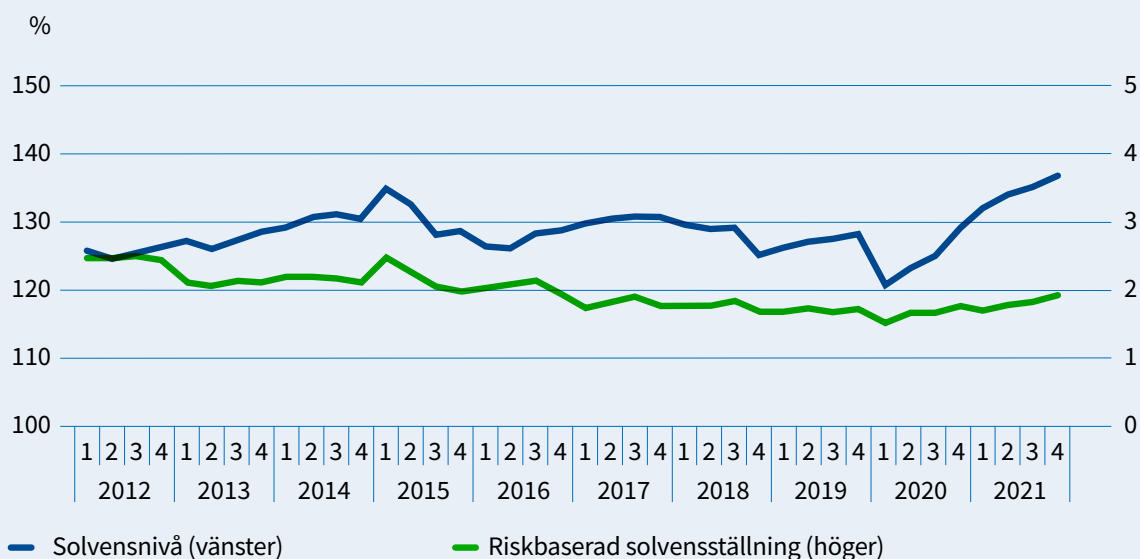
Källa: Finansinspektionen

Arbetspensionssektorns solvens stärktes av finansmarknadsutvecklingen

Arbetspensionssektorns solvens fortsatte att stiga under berättelseåret. Investeringsstillgångar ökade i huvudsak tack vare aktieavkastningarna, och de övriga investeringskategorierna stödde tillväxten. Även den riskbaserade solvensställningen steg trots att aktieinvesteringarnas andel i investeringsfördelningen växte och höjde därmed investeringstillgångarnas riskgrad: förhållandet mellan solvensgränsen, dvs. kapitalkravet, och placeringstillgångarna steg på den högsta nivån sedan solvensregelverket 2017 trädde i kraft.

Lönesumman började återigen stiga under berättelseåret efter en svacka som hade orsakats av coronaläget.

Utveckling av arbetspensionssektorns solvens 2012–2021

Källa: Finansinspektionen

I och med den lagändring som trädde i kraft i början av 2017 är solvensställningen för åren 2017–2021 inte jämförbar med de föregående åren.

Solvensgraden beräknas genom att dividera pensionsmedlen med ansvarsskulden.

Solvensställningen är förhållandet mellan solvenskapitalet och solvensgränsen.

De ämnen som gällde Finansinspektionen och fick mest synlighet i medierna

1. **Vinstutdelningsrekommendation till kreditinstitut**
2. **Bolånens lånetak**
3. **Tillsyn över arbetspensionsbolaget Elo**
4. **Nordeas servicestörningar**
5. **Tillsyn över Privanet Securities**

Tillsyn som förändras med omvärlden

Finanssektorn måste även förbereda sig på ogynnsam utveckling trots det goda läget

Efter två år av coronapandemi är finanssektorns situation alltjämt bra, men det finns också många osäkerhetsmoment förknippade med ekonomins utveckling. Dessa beskrivs närmare i kapitlet Finanssektorns läge och risker.

Aktörerna i finanssektorn måste förbereda sig på utveckling som är ogynnsammare än prognoserna, till exempel förändringar i prissättningen på finansmarknaden eller bankernas ökade kreditförluster. Även om läget i sektorn har förblivit bra under andra året av coronapandemin, är riskerna i anknytning till pandemins och ekonomins utveckling alltjämt förhöjda.

Finansinspektionen har fortsatt med den effektiviserade uppföljningen av tillsynsobjektens risksituation och analysen av coronapandemins utveckling och dess ekonomiska konsekvenser. En del skade- och livförsäkringsbolag rapporterar alltjämt om sitt läge oftare än normalt. Banktillsynen följde med utvecklingen av kreditrisksituationen på ett effektiviserat sätt ända till september. Finansinspektionen fortsatte också med bedömningen av coronapandemins inverkan på börsbolagens bokslutsrapportering.

Verksamhetsomgivningens förändrade läge syntes också i berättelseårets makrotillsynsbeslut. Finansinspektionens direktion beslutade i slutet av juni att hålla kvar de lättade strukturella kapitalkraven för kreditinstitut, dvs. de ligger på den nivå på vilken de med anledning av coronapandemin våren 2020 fastställdes. Samtidigt beslutade direktionen att strama åt lånetaket på krediter som tagits för köp av andra än första bostäder med fem procentenheter, dvs. till nivån före coronapandemin (85 procent). De nya riktlinjerna för makrotillsynsåtgärder förbereddes för tiden efter coronapandemin så att det är möjligt att dra de nya riktlinjerna och fatta besluten enligt dem under första hälften av 2022 på ett ändamålsenligt sätt med tanke på pandemin och det ekonomiska läget.

ECB² och EBA publicerade resultaten av bankernas stresstest i juli. Samtidigt publicerade Finansinspektionen resultaten för de nationella testen. Enligt stresstesten skulle finska kreditinstituts kapitaltäckning tåla en betydande försvagning av verksamhetsomgivningen. De största finska kreditinstituten deltog i EBAs och ECB:s stresstest och de övriga kreditinstituten i nationella stresstest.

Resultaten av Eiopas stresstest publicerades i december. Testet bekräftade att sårbarheterna inom EU:s³ försäkringssektor framför allt ansluter sig till marknadsrisk, i synnerhet ränterisken. Sektorns genomsnittliga solvens sjönk och en del aktörer låg till och med under solvenskapitalkravet. I samtliga fallen överskred tillgångarna dock alltså ansvarsskuldbeloppet. Från Finland deltog OP Gruppen och Sampo Ryhmä i testet.

Begäranden om
polisutredning

8

(2020: 6)

Påföljds-
avgifter

2

(2020: 2)

Offentliga
anmärkningar

1

(2020: 1)

Ordnings-
avgifter

0

(2020: 1)

² ECB = Europeiska centralbanken.

³ EU = Europeiska unionen.

Inom banktillsynen ligger tyngdpunkten i hanteringen av problemkrediter

På grund av coronaläget koncentrerades banktillsynen på processer i anknytning till kreditrisker och i synnerhet problemkrediter. I de inspektioner som riktades till detta område upptäcktes hos många banker brister vid iakttagandet av regleringen gällande problemkrediternas klassificering. Finansinspektionen krävde i sina inspektionsbrev att dessa brister skulle åtgärdas.

Bankerna under ECB:s direkta tillsyn utarbetade en självbedömnings- och verksamhetsplan om sin hantering av klimatrisker i förhållande till rekommendationer som ECB publicerade 2020. På basis av dem gjorde ECB:s och Finansinspektionens gemensamma tillsynsgrupper sina egna bedömningar och gav rekommendationer till de enskilda bankerna. I fortsättningen ingår bedömningen av klimatrisker i ECB:s samtliga samlade kapitalbedömningar.

EBAs omfattande reform av metoden för bankernas interna kreditklassificeringar (IRB-metoden) trädde i huvudsak i kraft i början av 2022. Reformen förutsätter att de banker som i sina kapitaltäckningskalkyler använder IRB-metoden ska utveckla sina verksamhetssätt samt skicka ansökningarna gällande eventuella ändringar till Finansinspektionen för bedömning. Finansinspektionen observerade i sina bedömningar av utvecklingen av metoder för IRB-bedömningar att banker inte har kunnat förbereda sig på reformen helt på det sätt som regleringen förutsätter utan utvecklingsarbetet fortsätter under kommande år.

I övervakningen av försäkringssektorn har uppmärksamhet fästs vid ersättningsansökningarnas behandlingstider, fastställandet av företagens arbetsinkomst, kalkyleringen av gruppernas solvens samt vid fastighetsinvesteringarnas värderingsmetoder

Finansinspektionen upptäckte dröjsmål i skadeförsäkringsbolagens behandlingstider av ersättningsansökningar gällande lagstadgad trafik- och olycksfallsförsäkring samt överskridningar av lagenliga tidsfrister. Under berättelseåret utarbetade Finansinspektionen en ny rapporteringsmodell för dessa försäkringsgrenars behandlingstider och inleder datainsamlingen enligt modellen 2022.

Finansinspektionen utredde värderingsmetoderna av fastigheter som ägs av arbetspensionsanstalter samt skade- och livförsäkringsbolag och värderingarnas tidsenlighet. Utredningen visade att värderingarna i regel uppdateras tillräckligt ofta. Vidare utredde Finansinspektionen beräkningen av solvenskravet i försäkringsgrupper när det gäller skade- och livförsäkring. De brister och fel som upptäcktes i temabedömningen inverkar enligt Finansinspektionen inte i betydande grad på gruppernas solvensnivåer.

Finansinspektionen gjorde en utredning av verkställandet av företagarnas pensionsskydd enligt lagen om pension för företagare (FöPL). Pensionsanstalten ska fastställa en årlig arbetsinkomst för företagaren som motsvarar värdet på företagarens arbetsinsats, såväl kvalitativt som tidsmässigt. Enligt Finansinspektionens observationer iaktar arbetspensionsbolagen dock vid fastställandet av arbetsinkomsten varken lagens krav eller arbetspensionsbolagens egna anvisningar och material.

Antalet ansökningar på arbetslöshetskassor samt kassornas utgifter och behandlingstider följdes med noggrant. Finansinspektionen reagerade fortlöpande i eventuella ändringar i dem.

Prospektkontroller nådde rekordsiffror, också förändringar i verksamhetsomgivningen och regleringen påverkade övervakningen av kapitalmarknaden

Antalet prospektansökningar till Finansinspektionen (inkl. det första SPAC⁴) var rekordhögt. Under berättelseåret varierade prospektansökningarnas kvalitet. På grund av detta var Finansinspektionen på sommaren tvungen att berätta att den eventuellt måste använda den tilläggstid som EU:s prospektförordning tillåter för prospektkontroller. Prospektansökningarnas kvalitetsnivå förbättrades mot slutet av berättelseåret.

Förändringarna i verksamhetsomgivningen och regleringen har också påverkat tillsynen över kapitalmarknaden. Tyngdpunkten i övervakningen av projektet med hållbar finansiering har legat framför allt på fondprodukter och tolkningarna i anknytning till dem. I bedömningen av fondernas stadgar togs särskild hänsyn till att de motsvarar de nya kraven gällande informationsskyldigheterna i anknytning till hållbar finansiering. Finansinspektionen har på sin webbplats publicerat sina egna tolkningar samt tolkningar av europeiska tillsynsmyndigheter och Europeiska kommissionen gällande hållbar finansiering.

De två temabedömningar av likviditetshantering som riktades till fondsektorn visade att det alltså finns saker att utveckla inom investeringsfondernas likviditetshantering. Temabedömningen av investeringsbaserad gränsrotsfinansiering visade att det framför allt fanns brister i beskrivningen av riskerna och bolagets ekonomiska ställning.

⁴ SPAC = Special Purpose Acquisition Company, ett separat bolag avsett för företagsförvärv.

Övervakning av bekämpningen av penningtvätt

Finansinspektionen har fortsatt att bedöma tillsynsobjektens metoder för bekämpning av penningtvätt med inspektioner och den kontinuerliga tillsynen. Inspektionerna har riktats till bank- och betaltjänstsektorer. Den kontinuerliga tillsynen omfattade bl.a. deltagandet i helhetsbedömningar som med vissa mellanrum genomförs på nationella banker, arbetet inom tillsynskollegier som etablerats för gränsöverskridande banker under ECB:s direkta tillsyn samt i deltagandet i behandlingen av nya registrerings- och verksamhetstillståndsansökningar.

Den kontinuerliga tillsynen utvecklades genom att utvidga deltagandet i det internationella tillsynssamarbetet gällande bekämpningen av penningtvätt och genom att i riskbedömnings- och tillsynsarbetet bättre än tidigare beakta tidigare observationer som kommit fram i tillsynsmyndighetens bedömningar.

År 2021 var reformen av sättet att genomföra och organisera inspektioner som gäller bekämpningen av penningtvätt ett viktigt utvecklingsföremål. Under året slutfördes tre inspektioner gällande bekämpningen av penningtvätt som hade inletts tidigare och en fjärde lämnades till tillsynsobjektet för slutkommentarer. Under hösten startades tre nya inspektioner. På byrån för bekämpning av penningtvätt är inspektionskapaciteten cirka fem inspektioner under en 12-månadersperiod.

Ett annat viktigt utvecklingsobjekt och tyngdpunktsområde 2021 var reformen av regleringen. Finansinspektionen medverkade i finansministeriets lagstiftningsarbetsgrupp och inledde en revidering av sina egna föreskrifter och anvisningar som specificerar lagstiftningen gällande bekämpningen av penningtvätt.

Finansinspektionen deltog i arbetet av en arbetsgrupp för reform av penningtvättslagen, som leds av finansministeriet. Regeringens proposition, som baserar sig på detta arbete, lämnades till riksdagen i januari 2022. Finansinspektionens föreskrifter och anvisningar gällande bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism, som delvis baserar sig på lagreformen, sändes på remiss i december 2021.

Övervakning av cyber- och ICT-risker

När finanssektorn digitaliseras, är förberedelserna för informationssäkerhets- och cyberhot av olika slag ännu viktigare. Regleringen ålägger aktörerna i den finansiella sektorn att ta hand om informationsförvaltningens, informationssäkerhetens och verksamhetskontinuitetens tillräckliga nivå. Finansinspektionen övervakar att dessa krav uppfylls, när nya aktörer ansöker om verksamhetstillstånd och registreras, under inspektioner samt i det övriga tillsynsarbetet till exempel genom att följa med betydande störningar i tjänster som tillsynsobjekten tillhandahåller samt i betalnings- och informationssystem.

Finansinspektionen har under de senaste åren inspekterat nätbanks- och betalningssystemens ICT- och informationssäkerhetsrisker som ett led i tillsynen av operativa risker. Därtill har den kartlagt hanteringen av olika tillsynssektors ICT- och informationssäkerhetsrisker på ett mer omfattande sätt i sina temabedömningar. Förberedelserna för informationssäkerhetshot är av central betydelse vid tryggandet av funktionernas och tjänsternas kontinuitet i finanssektorn, och dessa inspektioner och temabedömningar kommer att fortsätta 2022.

Finansinspektionen analyserar mognaden av tillsynsobjektens digitalisering och riskhantering även i ett bredare perspektiv. Under det första skedet genomfördes en temaförfrågning om digitaliseringens mognadsgrad i olika tillsynssektorer. Efter detta analyseras på basis av det insamlade materialet riskerna i anknytning till digitaliseringen och sätten att hantera dem, till exempel hanteringen av risker i anknytning till informationssäkerhet och dataskydd. Detta arbete avses bli klart fram till slutet av Q1/2022.

Finansinspektionen deltar i försörjningsberedskapsarbetet. Till exempel i en pool bestående av aktörer i den finansiella sektorn och myndigheter är syftet att tillsammans trygga verksamhetsförutsättningarna för organisationer som är kritiska med tanke på försörjningsberedskapen och därigenom för hela samhället i alla förhållanden. Bedömningen av cyberhot och förberedelserna för dem är en viktig del av detta beredande arbete, som sker i försörjningsberedskapsorganisationen. Finansinspektionen deltog också i finanssektorns FATO 2021-verksamhetsövning.

Finansinspektionens ombud hos två tillsynsobjekt

Finansinspektionen tillsatte ett ombud för att övervaka Privanet Securities Oy:s verksamhet den 11 mars 2021. Orsakerna var bl.a. flera allvarliga försummelser och förbrytelser som upptäckts i verksamheten till exempel vid hanteringen av intressekonflikter. Finansinspektionen återkallade nämnda tillsynsobjekts verksamhetstillstånd den 2 juli 2021.

Finansinspektionen beslutade att fortsätta med ombudstillsynen av Ömsesidiga Arbetspensionsförsäkringsbolaget Elo, som inleddes den 14 december 2020. Orsaken till ombudstillsynen var bl.a. bolagets sätt att genomföra sin lagstadgade uppgift och syftet med sin verksamhet, i synnerhet med tanke på investeringsverksamheten, solvensen, riskhanteringen och ledningens skyldigheter.

Strategiska tyngdpunktsområden utvecklades med projekt

I projektet **övervakningen av den alltmer digitala finanssektorn** genomfördes en analys av digitaliseringens mognadsnivå i finanssektorn, och 2022 fortsätter vi med en analys av risker och kontroller. Projektets resultat kommer att iakttas i planeringen av den kommande verksamheten.

Projektet **förberedelser för störningar** uppdaterade de viktigaste riktlinjerna för krisplanerna gällande centrala tillsynssektorer och tillsynsobjekt och utarbetade en modell för kriskommunikation. I projektet genomgicks också beredskapsplanerna för betalningar och kontanttjänster hos banker samt värdepappersmarknadsaktörernas kritiska tjänster.

Projektet **integreringen av klimatförändringen i tillsynen** koncentrerade sig på att förmedla information och ordna utbildning för såväl den egna personalen som intressentgrupper. Under året publicerade Finansinspektionen flera tillsynsmeddelanden om frågan, utbildade internt den egna personalen och ordnade ett webinarium för företagen under tillsyn i september. Webbinariet väckte rekordstort intresse och nådde sin målpublik väl. Finansinspektionen publicerade också på sin webbplats en sektion med frågor och svar, i vilken det har samlats tolkningar gällande frågor som branschen har ställt om regleringen.

Det har dock funnits utmaningar i EU-lagstiftningens färdigställande, vilket kan leda till att tillsynsarbetet devis kommer i gång senare än väntat. Finansinspektionen deltar alltså i bredningen av regleringen och tillsynsanvisningar inom EBA, Esma och Eiopa.

Under berättelseåret blev Finansinspektionen medlem i det globala samarbetsnätverket för centralbanker och tillsynsmyndigheter Network for Greening the Financial System (NGFS). Nätverket utvecklar tillvägagångssätt för att förbättra förutsättningarna för hållbar finansiering och identifiera de risker som klimatförändringen innebär för finanssektorn. Med hjälp av samarbetsnätverket byter tillsynsmyndigheterna ut sin bästa tillsynspraxis då det gäller hållbar finansiering.

Tillsynen av penningtvättsbekämpning koncentrerar sig på att tillsynsobjektens förmåga att förebygga penningtvätt ligger på den lagstadgade nivån. Verksamheten under berättelseåret presenteras mer detaljerat i sektionen Övervakning av bekämpningen av penningtvätt av kapitlet Tillsyn som förändras med omvärlden. Verksamheten presenterades för bankfullmäktige under berättelseåret.

Finansinspektionens teman 2021

Kryptotillgångar blev en synlig företeelse 2021. De utgjorde det tema om vilket det frågades mest i Finansinspektionens Innovation HelpDesk under berättelseåret, och det växande intresset för kryptotillgångar har också synt på Finansinspektionen i behandlingen av nya serviceleverantörers registreringsansökningar. Detta tema behandlas i artikeln ”Kryptotillgångar intresserar investerare – riskerna under kontroll genom reglering”.

Under berättelseåret ökade debatten kring investeringar i flera kanaler. Finansinspektionen har också under det gångna året varit framme i olika medier kring frågan och strävar efter att skapa en saklig investeringsdebatt som följer reglerna. Om detta tema berättas i artikeln ”Nya investerare, nya informationskällor”.

Hushållens skuldsättning har ökat redan under mer än 20 års tid och ligger nu på den högsta nivån hittills: i slutet av berättelseåret hade knappt 400 000 finländare betalningsstörningar. Denna företeelse och åtgärderna med anledning av den behandlas i artikeln ”Nya verktyg behövs för att tygla hushållens skuldsättning”.

Företeelser som klimatförändringen medfört orsakar för finanssektorn fysiska risker och övergångsrisker som aktörerna ska iakttä. Det är också viktigt att det finns tillräckligt mycket enhetlig information om objektens hållbarhetsfaktorer, eftersom investerarna allt oftare föredrar hållbara investeringsobjekt. Hållbarhetsfaktorer iakttas i finanssektorns reglering och övervakning med tanke på å ena sidan riskhanteringen och å andra sidan informationsskyldigheterna. Detta tema behandlas närmare i artikeln ”Hållbarhetsfrågor ska bli en del av finansiella aktörers riskhantering och informationsskyldigheter”.

TEMA

Kryptotillgångar intresserar investerare – riskerna under kontroll genom reglering

Kryptotillgångar blev en synlig företeelse 2021. De var det tema om vilket det frågades mest i Finansinspektionens Innovation HelpDesk under förra året, och det växande intresset för kryptotillgångar har också syns på Finansinspektionen i behandlingen av nya serviceleverantörers registreringsansökningar.

En faktor bakom det ökade intresset är värdestegringen av kryptotillgångarnas⁵ bäst kända representant, den virtuella valutan⁶ bitcoin, som steg till rubrikerna i början av 2021. Det är typiskt för virtuella valutor att de inte har emitterats eller garanterats av centralbanker, och de har inte heller samma juridiska ställning som valuta eller pengar. Tillhandahållandet av virtuella valutor, och i bredare perspektiv kryptotillgångar, är digital affärsverksamhet, vilket gör det lätt att överföra och utvidga dem från ett område till ett annat.

Regleringen baserar sig för närvarande på EU:s penningtvättsdirektiv

I dagens läge gäller den finska regleringen framför allt tjänsterna i anknytning till virtuella valutor. Regleringen baserar sig långt på EU:s penningtvättsdirektiv och är för närvarande betydligt snävare än till exempel regleringen av investeringstjänster och investeringsverksamheten.

Den nuvarande regleringen har som syfte att göra det lättare att upptäcka misstänksamma händelser och funktioner. I praktiken betyder detta att en

⁵ Kryptotillgångar har ingen officiell definition, men som begrepp omfattar de virtuella valutor. Gemensamt för dem är utnyttjandet av kryptografi.

⁶ En virtuell valuta är ett värde i digital form som inte getts ut av en centralbank eller någon annan myndighet och som inte utgör ett lagligt betalningsmedel, som en person kan använda som betalningsinstrument och som kan överföras, lagras och växlas elektroniskt.

serviceleverantör ska spara personuppgifter och kontonummer av transaktionens parter. Innan en transaktion genomförs ska serviceleverantörer också kolla om dessa uppgifter har erhållits gällande avsändaren.

I Finland krävs myndighetens godkännande för utgivning av virtuella valutor

I Finland förutsätter utgivning av virtuella valutor godkännande av myndigheten i motsats till många andra europeiska länder. Enligt lagen om tillhandahållare av virtuella valutor får aktörer tillhandahålla tjänster i anslutning till virtuella valutor i Finland endast om de är registrerade som tillhandahållare av virtuella valutor. I och med lagens ikraftträdande blev tillhandahållarnas verksamhet och konkurrensförutsättningar jämlikare med andra aktörer i finanssektorn som är underställda tillsyn. Finansinspektionen behandlar registreringsanmälningar som sänts in av tillhandahållare av virtuella valutor och följer med lagens iakttagande. Vid utgången av 2021 fanns det sex registrerade tillhandahållare av virtuella valutor i Finland.

Regleringen av tjänster i anslutning till virtuella valutor är dock först i början av sin utveckling. Syftet med den nationella lagen, som trädde i kraft 2019, har framför allt varit bekämpningen av penningtvätt och mekanismerna i anslutning till den.

En förordning om marknader för kryptotillgångar under beredning inom EU

Inom EU bereds en förordning om marknader för kryptotillgångar för att förbättra investerarskyddet. Som begrepp omfattar kryptotillgångar också virtuella valutor. Det är meningen att enhetliga och strama åt kraven på tjänsteleverantörer inom EES. Det kommande EU-paketet koncentrerar sig mera på själva anordnandet av verksamheten, investerarskyddet och investerarinformation. Paketet klarlägger verksamheten av de företag som är verksamma i branschen och spelreglerna.

Lagutkastet tar bland annat ställning till säkrandet av bästa möjliga resultat för kunden, undvikandet av intressekonflikter och ingripandet i problemen med insiderinformation. Därtill tar man ställning till minimikapitalkraven, hanteringen av IT-risker och den information som investerarna ges om kryptotillgångar. Till utkastet till förordning ansluter sig också ett centraliserat EU-register över tillhandahållare av kryptotillgångar och tjänster i anknytning till dem: konsumenternas ställning blir bättre när informationen om alla nya kryptotillgångar som har anmälts och alla serviceleverantörer som har godkänts inom EES finns på en och samma plats. I och med förordningen kommer också bestämmelserna om marknadsmissbruk att till tillämpliga delar gälla dessa aktörer.

Det förhandlas för närvarande om förordningens detaljer och inga slutliga beslut om dess innehåll har fattats än.

Olovlig reklam och svindleri

I Finland får tjänster i anknytning till virtuella valutor bara tillhandahållas av aktörer som är registrerade här. År 2021 tog Finansinspektionen ställning till olovlig reklam för virtuella valutor i Finland och publicerade ett pressmeddelande om frågan. Medierna tog upp ämnet, och det har förts en livlig diskussion om såväl virtuella valutor som kryptotillgångar i bredare mening även i sociala medier, framför allt Twitter.

Medierna har berättat om fall där folk som investerat i kryptotillgångar fort blivit rika. Oberoende av vilka kryptotillgångar man väljer, måste man dock förbereda sig på att deras värde kan sjunka brant. Det förknippas också en uttrycklig cyberrisk med dem, eftersom kryptotillgångar bara existerar i digital form och datasäkerhetskraven om till exempel deras lagring eller överföring är inte enhetliga mellan olika länder. Alla kryptotillgångar kan inte heller lätt växlas till pengar.

Det förekommer också ett växande antal svindlerier i anknytning till kryptotillgångar, även om många av dessa fall inte kommer fram i offentligheten. I många fall har en konsument lockats att investera i kryptotillgångar, medan syftet med svindleriet i verkligheten har varit att fiska nätbankskoder.

Innan man investerar i kryptotillgångar, till exempel virtuella valutor, finns det skäl att iakttäta försiktighet och bara investera genom lovliga aktörer: när det gäller tillhandahållare av virtuella valutor är det möjligt och rekommendabelt att till exempel kontrollera i förväg att tjänsteleverantören finns antingen i Finansinspektionens eller något annat lands förteckning över registrerade tjänsteleverantörer och å andra sidan att den inte finns på tillsynsmyndigheternas varningslista. Skyddet för de som investerar i kryptotillgångar förbättras dock väsentligt först genom strängare och mer enhetlig europeisk reglering om kryptotillgångar.

Trots den mediauppmärksamhet som kryptotillgångar fått är deras systemiska betydelse alltjämt ganska liten. De etablerade finska aktörerna i finanssektorn har inte gått in på marknaden för investeringar i virtuella valutor eller kryptotillgångar eller tillhandahållit tjänster i anknytning till virtuella valutor. De största riskerna gäller individer i synnerhet i situationer i vilka man inte i tillräcklig grad har kunnat bedöma riskerna med investeringar i virtuella valutor.

TEMA

Nya investerare, nya informationskällor

Direkta investeringar i inhemska och utländska aktier har ökat kraftigt under pandemin. Också debatten om investeringar i sociala medier har samtidigt blivit livligare. Finansinspektionen har också under året berättat om spelreglerna för diskussionen om investeringar, som ska iakttas även i sociala medier.

Information om investeringar har traditionellt sökts bland annat från bolagens egna källor, böcker och ekonomiska medier. Vid sidan av dessa har det under de senaste åren utvecklats en allt livligare debatt om investeringar i sociala medier: såväl i Twitter och Instagram som i bloggar, diskussionsfora och andra kanaler.

I början av 2021 skapade investerarna tillsammans på diskussionsspalten Reddit på ett organiserat sätt en stor kursstegring för GameStop, när Reddit-användarna ivrigt började investera i GameStop. Det är typiskt för diskussioner i sociala medier att det vädjas till känslor, och också i detta fall hade det här en central roll: det skapades föreställningar i vilka hedgefonder ställdes mot vanliga Reddit-användare och andra medborgare.

Risken för investeringsbeslut som fattats på basis av bristfällig information ökar, när tröskeln till investeringar blir lägre och det förs en diskussion om investeringsobjekt i sociala medier. I en sådan här omgivning kan nya investerare lättare än tidigare investera i sådana objekt som är aktuella i diskussionerna utan nödvändiga bakgrundsutredningar eller förståelse för investeringsobjektet.

Hur syns förändringarna på Finansinspektionen?

Från Finansinspektionens synvinkel finns det två saker som i synnerhet är värda att nämna i förändringen av diskussionskulturen gällande investeringar. För det första förs debatten om investeringar i allt fler kanaler. Under de senaste åren har Finansinspektionen tagit emot allt fler anmälningar om misstankar om eventuell marknadsmanipulation som ansluter sig till den investeringsrelaterade debatten i sociala medier. Det ökade antalet anmälningar ökar behovet av tillsynsarbete.

En annan viktig sak är kvaliteten av diskussionen om investeringar. Diskussionsdeltagarna borde komma ihåg att debatten alltid ska vara så transparent som möjligt och basera sig på offentliga uppgifter. Den som överväger att göra en investering ska fundera av vem och var det lönar sig att söka investeringsidéer: vilka är s.k. influencers verkliga motiv och vad baserar sig debattörernas sakkännedom på. Det är alltid viktigt för en investerare att komma ihåg sitt eget ansvar för sina investeringar och noga bekanta sig med investeringsobjektet innan han eller hon fattar investeringsbeslutet. Finansinspektionen har också under året berättat om spelreglerna för diskussionen om investeringar, som ska iakttas även i sociala medier.

Förändringarna i investeringskulturen har också haft positiva effekter, när öppenheten och informationsmängden har vuxit. I och med digitala tjänster har det blivit lätt att inleda investeringsverksamhet, och atmosfären kring investeringar är också mycket uppmuntrande.

Hur lönar det sig att gå till väga i sociala medier?

1.

Diskutera med andra investerare i olika sociala medier på basis av offentlig information och motivera dina egna åsikter.

- Du för din egen del förbättrar marknadens transparens, och i synnerhet när det gäller små och mindre följda bolag hjälper du att göra dem bättre kända som potentiella investeringsobjekt.

2.

Bekanta dig med investeringsobjektet så noga som möjligt före det slutliga investeringsbeslutet.

- Du minskar dina risker att göra en obetänksam och eventuellt förlustbringande investering betydligt. I sista hand är du själv ansvarig för dina investeringsbeslut.

3.

Kom ihåg källkritiken – i sociala medier kan man aldrig vara helt säker på skribenternas verkliga intressen.

- Du minskar dina risker att göra en obetänksam och eventuellt förlustbringande investering betydligt.

4.

Kom ihåg att det är förbjudet att sprida vilseledande och felaktig information.

- Om du i sociala medier upptäcker spridning av vilseledande information om en investering, kan du informera Finansinspektionen om detta.
- Det är möjligt att undersöka saken mer grundligt om anmälan har tillräckligt specificerade uppgifter om det misstänkta fallet (vad, var, när, vem). Som bilaga till anmälan kan man skicka till exempel skärmdumpar om diskussionen.
- Finansinspektionen kan lämna en begäran om utredning om diskussionen i sociala medier till polisen, om det under undersökningarna kommer fram orsaker att misstänka marknadsmanipulation.
- Anvisningar om hur man lämnar en anmälan om misstänkta fall av missbruk till Finansinspektionen:

finanssivalvonta.fi/sv » [Om FI](#) »
[Rapportera misstänkta fall av missbruk](#)

TEMA

Nya verktyg behövs för att begränsa hushållens skuldsättning

Hushållens skuldsättning har ökat redan under mer än 20 års tid och ligger nu på den högsta nivån hittills: i slutet av berättelseåret hade knappt 400 000 finländare betalningsstörningar. Överskuldssatta människor eller hushåll möter lätt långvariga ekonomiska och sociala problem.

Med tanke på nationalekonomin försvagar hushållens överskuldssättning samtidigt också nationalekonomins förmåga att anpassa sig till ekonomins skadliga överraskningar. Kraftigt skuldssatta hushåll kan minska sin konsumtion när de under en recession till exempel möter ekonomiska problem såsom arbetslöshet. Detta har å sin sida negativa effekter på hela ekonomin och företagens verksamhet. När konsumtionen försvagas och hushållens skuldbörda ökar, kan bankernas kreditförluster växa indirekt och med ett dröjsmål. Kreditförlusterna å sin sida försvagar bankernas kapitaltäckning och utlåningsförmåga.

Största delen av hushållens lånestock består alltså av bolån. Den månatliga skuldbetalningsbördan av människor med bolån har hittills inte märkbart ökat, eftersom den allmänna räntenivån och räntorna på bolån länge har varit mycket låga. Lånetiderna har också i genomsnitt blivit längre. Hushållens skulder har vid sidan om bolån också ökat till följd av konsumtionskrediter och indirekta former av skuldsättning, till exempel bostadsbolagslån.

Finansinspektionens direktion har upprepade gånger i samband med utgivningen av makrotillsynsbesluten uttryckt sin oro över hushållens överskuldssättning. Genom den rekommendation som direktionen gav ut i december 2021 och som kommer att preciseras under första halvåret 2022 strävar direktionen efter att ännu kraftigare motverka en alltför stor ökning av hushållens skuldsättning. När kredit beviljas är det viktigt att också räkna med eventuella framtida förändringar i de totala skuldbetalningsutgifterna. En höjning av räntorna eller störningar i låntagarens återbetalning av skulderna får inte riskera låntagarens skuldbetalningsförmåga⁷.

Låntagarbaserade makrotillsynsverktyg behövs

Den arbetsgrupp som tillsatts av finansministeriet för att undersöka hushållens skuldsättning överlämnade sitt betänkande i slutet av 2019. Betänkandet ligger till grund för en regeringsproposition som bereds som bäst och kommer upp till behandling i regeringen under senvåren 2022. Regeringens proposition med förslag till verktyg som förebygger skuldsättning innehåller inte bestämmelser om ett så kallat skuldkvotstak eller om andra inkomstrelaterade kreditbegränsande verktyg. Ett skuldkvotstak skulle begränsa skulderna i procent av inkomsterna till ett förutbestämt maximibelopp.

Andra tänkbara skuldbegränsande verktyg är begränsning av lånen i förhållande till inkomsterna (maximal belåningsgrad), begränsning av skuldbetalningarna i förhållande till inkomsterna (skuldbetalningskvot) och begränsning av lånebetalningskostnaderna i förhållande till inkomsterna (lånebetalningskvot)⁸. Det är självfallet viktigt att skulder, lån och inkomster definieras mer exakt i alla skuldbegränsande verktyg. Till skillnad från kapitalkraven för finansinstitut har låntagarbaserade verktyg inte definierats eller harmoniserats i EU-regelverk.

⁷ I Finansinspektionens Föreskrifter och anvisningar 4/2018 Hantering av kreditrisker och kreditprövning i företag under tillsyn inom finanssektorn konstateras att räntan bör sättas till minst sex procent och lånets maturitet till högst 25 år i kvar att leva på-kalkylerna. I kvar att leva på-kalkylen bör det även beaktas att bostadsbolagslånets finansieringsvederlag eventuellt kan stiga i händelse av en räntestegring samt att en eventuell amorteringsfri period för bostadsbolagslånet upphör. Föreskrifterna och anvisningarna gäller hanteringen av kreditrisk i företag under tillsyn men begränsningarna har också ett nära samband med målen för makrotillsynspolitikerna.

⁸ Om de makrotillsynsverktyg som riktar sig till hushåll används ofta engelska förkortningar. Skuldkvotstaket är på engelska DTI (Debt to Income), den maximala belåningsgraden LTI (Loan to Income), skuldbetalningskvoten DSTI (Debt Service to Income) och lånebetalningskvoten LSTI (Loan Service to Income).

Hushållsskulden och fastställandet av när skulden blivit alltför stor på individuell nivå eller i hela ekonomin utgör en mångfacetterad helhet. Problem på grund av överskuldsättning bekämpas bäst genom att dämpa skuldtagning, och detta är uttryckligen målet med låntagarbaserade makrotillsynsverktyg.

Det är viktigt att myndigheterna har tillgång till en tillräckligt mångsidig verktygslåda för makrotillsyn. Att bestämmelser om verktygen intas i lagstiftningen innebär inte automatiskt att verktygen används. Införandet av nya verktyg föregås alltid av exakta specifikationer och grundliga förberedelser. Konsumentskyddsaspekterna i samband med skuldsättning måste också beaktas. En hög skuldsättning gör det svårare att lösa eventuella kriser eller stora problem i ekonomin eller banksektorn. Många undersökningar har kommit till den slutsatsen att finansiella kriser har de långvarigaste konsekvenserna för hushållsskulden, där bostadslånens betydelse utgör den största enskilda faktorn. I Finland behövs också nya makrotillsynsverktyg för att stävja hushållens överskuldsättning.

TEMA

Hållbarhetsfrågorna som en del av de finansiella aktörernas riskhantering och upplysningsskyldigheter

De företeelser som klimatförändringen medför ger upphov till sådana fysiska risker och omställningsrisker inom finanssektorn som det är viktigt att aktörerna beaktar. Det är också viktigt att det finns tillräcklig och enhetlig information om objektens hållbarhetsfaktorer, eftersom investerarna allt oftare väljer hållbara investeringsobjekt. Hållbarhetsfaktorerna iakttas i regleringen av och i tillsynen över finanssektorn såväl med tanke på riskhanteringen som upplysningsskyldigheterna.

ESG-regleringen (Environmental, Social, Governance) har utvecklats snabbt: fastän en del av företagen redan länge kommunicerat om hållbarhet och investerarna visat intresse för hållbara investeringsobjekt, har regleringen som stöder detta utvecklats först under de senaste åren.

Förordningen om hållbarhetsrelaterade upplysningar trädde i kraft år 2021. Samtidigt infördes hållbarhetsfaktorer i regleringen om försäkringsaktörer och inom banktillsynens tillämpades ECB:s vägledning om klimat- och miljörelaterade risker, som publicerades året innan. Tillsynsmyndigheten har varit och är fortfarande med och utarbetar regleringen, och gällande skyldigheter och rekommendationer har införlivats som en del av tillsynen.

I riskhanteringen ska bankerna och försäkringsbolagen beakta både de fysiska riskerna och omställningsriskerna. Direkta risker är exempelvis direkta konsekvenser av översvämningar eller stormar som beror på klimatförändringen för aktörernas egna verksamhetsförutsättningar eller för de aktörer som de finansierar – exempelvis en översvämning eller storm förstör aktörens egna maskinsalar eller den infrastruktur

som ställts som säkerhet för en kredit. Omställningsriskerna utgörs är å sin sida av till exempel anpassningskostnader som uppstår då företagen i allt större grad investerar i koldioxidsnåla och energieffektiva lösningar, eller av förluster för aktörerna på grund av plötsliga prissättningsändringar på marknaden.

Bankerna gjorde en självutvärdering och en verksamhetsplan som beaktar hållbarhetsriskerna

Det finns många slags hållbarhetsrisker i bankernas verksamhet. En viktig faktor inom företags-finansieringen är på vilket sätt de företag som finansieras tar hänsyn till hållbarhetsaspekterna i sin verksamhet – det är till exempel viktigt att beakta de långsiktiga riskerna förknippade med företag som verkar inom en koldriven sektor. I framtiden kan till exempel energieffektiviteten i en fastighet som utgör säkerhet för ett bolån indirekt inverka på lånets pris vid finansieringen av hushåll.

För bankerna utgör kreditriskerna ett betydande riskområde, men i lika grad ska även de klimat- och miljörelaterade riskerna beaktas i hanteringen av de operativa riskerna samt i hanteringen av marknads- och likviditetsrisker. Är bankens egna infrastrukturer skyddade från inverkan av naturfenomen och har man beaktat eventuella prisförändringar som hållbarhetsfaktorerna medför på marknaden?

Europeiska centralbanken publicerade i november 2020 en vägledning om klimat- och miljö-relaterade risker. I vägledningen ges riktlinjer särskilt för hur betydande banker som står under ECB:s direkta tillsyn förväntas beakta hållbarhetsriskerna i sin verksamhet. Avsikten är att i framtiden även tillämpa vägledningen i tillsynen av små inhemska banker. Utifrån vägledningen gjorde de betydande bankerna en självutvärdering och en verksamhetsplan för hanteringen av miljö- och klimatrelaterade risker år 2021.

EBAs riktlinjer om kreditgivning och övervakning trädde i kraft den 30 juni 2021. Enligt riktlinjerna ska bankerna ta hänsyn till de risker som är förknippade med ESG-faktorer vid kreditgivningen både med tanke på kundernas kreditrisk och med tanke på en miljömässigt hållbar utlåning.

ECB beredde år 2021 ett stresstest som särskilt fokuserar på klimatrelaterade risker och som togs i bruk vid ingången av 2022.

Finansinspektionen har också beaktat de klimat- och miljörelaterade riskerna både i bedömningarna av företaget under tillsyn och på sina tillsynsmöten med bankerna.

I Finland inverkar hållbarhetsriskerna på försäkringsbolagen särskilt via omställningsriskerna

I Finland är de fysiska riskerna i anslutning till de försäkrade tillgångarna små i global jämförelse, men förändringar i regleringen, teknologier och konsumtionsvanorna inverkar också på försäkringsbolagens affärsmodeller. Den nuvarande

försäkringsverksamheten kommer delvis att förändras eller försvinna i framtiden: redan nu håller en del av de europeiska försäkringsbolagen på att dra sig ur försäkringen av kolindustrin. Samtidigt skapar försäkringen av nya teknologier nya risker, till exempel försäkringen av elbilar och ren energi. De finländska försäkringsbolagen bör även beakta särskilt hur omställningsriskerna inverkar på investeringsverksamheten.

I Solvens II-regleringen, som är bindande för försäkringsbolagen, har det lagts till preciseringar vad gäller beaktandet av hållbarhetsfaktorer i riskhanteringen, riskhanteringsfunktionen, aktuarie-funktionen, ersättningspolicyn och i tillämpandet av försiktighetsprincipen. Hållbarhetsriskerna har inte tidigare nämnts separat i Solvens II-regleringen, men försäkringsbolagen har redan tidigare behövt kartlägga och beakta alla väsentliga risker i sin verksamhet, vilka även har omfattat hållbarhetsrisker.

Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten Eiopa har gett ett ställningstagande om hur hållbarhetsriskerna ska beaktas i tillsynen över försäkringsbolagen. I försäkringsbolagens egen risk- och solvensbedömning (ORSA) bedöms även de risker som inte omfattas av solvensregleringen, såsom förändringar orsakade av hållbarhetsfaktorer i placerings- och försäkringsverksamheten. Finansinspektionen har rekommenderat att försäkringsbolagen snabbt tar i bruk åtminstone en kvalitativ bedömningsmetod också då det gäller klimatscenarier.

Finansinspektionen övervakar redan nu hållbarhetsriskerna både enligt det tillämpningsdokument som utfärdats av internationella samarbetsorganisationen för försäkringstillsynsmyndigheter IAIS och enligt Eiopas riktlinjer och vägledningar. Övervakningen täcker en god förvaltning, riskhantering, investeringsverksamhet och rapportering i försäkringsbolaget.

Tillräckliga och enhetliga upplysningar som stöd för investeringsbesluten

Förordningen om hållbarhetsrelaterade upplysningar trädde i kraft 2021 och den gäller för upplysningar både på bolagsnivå och om enskilda finansiella produkter. Banker, livförsäkringsbolag, vissa tilläggspensionsstiftelser och -kassor, finansmarknadsaktörer och värdepappersföretag ska offentliggöra sina policyer om hållbarhetsrisker på sina webbplatser.

Då de säljer sådana finansiella produkter som beaktar hållbarhetsriskerna, främjar egenskaper i anslutning till miljön och samhället eller vilkas mål är hållbara investeringar, ska de ge kunderna närmare upplysningar om dessa egenskaper och mål tillsammans med den övriga information som ges innan ett avtal ingås. Fondbolagen ska uppdatera sina tidigare fondprospekt att även omfatta upplysningar om hållbarhetsrisker och -faktorer. Möjligheterna för fonder att använda hållbarhets-termer i sitt namn har också begränsats.

Finansinspektionen såg över fondprospekten i detta avseende år 2021. Det förefaller som om den strängare regleringen styr i rätt riktning, dvs. att det inte lönar sig att på alltför lösa grunder marknadsföra en finansiell produkt som hållbar, eftersom det leder till skyldigheter att ge ytterligare upplysningar.

För närvarande har det inte noggrant fastställs på vilket sätt hållbarhetsupplysningarna ska utformas. Två tekniska standarder är emellertid under arbete, i vilka det noggrant fastställs vad upplysningarna ska innehålla och i vilka det finns färdiga modeller för hållbarhetsupplysningarna. Standarderna är avsedda att träda i kraft vid ingången av 2023. På så sätt blir upplysningarna enhetligare och mer jämförbara, vilket är viktigt både med tanke på investeraren och ur tillsynssynvinkel.

Vad betraktas som hållbart? Taxonomin ger kriterierna

Kriterierna för vad som är miljömässigt hållbart fastställs i taxonomiförordningen. I förordningen tas ställning till de klimatrelaterade kriterierna, men också till andra miljörelaterade kriterier: skydd och återställande av biologisk mångfald och ekosystem, hållbar användning och skydd av vatten och marina resurser, förebyggande och begränsning av föroreningar samt omställning till en cirkulär ekonomi. Skyldigheterna att lämna hållbarhetsrelaterade upplysningar om klimatmålen trädde i kraft vid ingången av 2022: om exempelvis en fond marknadsför att den främjar klimatmålen enligt taxonomin, ska det i fondprospektet bland annat uppges på vilket sätt och i vilken grad fondens investeringar uppfyller detta mål.

Enligt taxonomiförordningen ska även stora banker, försäkringsbolag och noterade bolag med över 500 anställda lämna hållbarhetsrelaterade upplysningar i sin verksamhetsberättelse eller som en separat redogörelse första gången redan 2022.

Skyldigheterna som gäller hållbarhetsrelaterade upplysningar styr indirekt även den övriga verksamhetens hållbarhet. Då exempelvis kreditinstituten i framtiden ska rapportera sin gröna utlåning, innebär det i praktiken att hållbarhetsfaktorerna inverkar på utlåningen eller prissättningen av den. Ett exempel på detta i Finland är den beredskapskredit som UPM avtalat om och vars pris är beroende av hur UPM lyckas med sina biodiversitetsmål. Även de hållbara investeringsobjektens popularitet bland investerarna styr finansieringen till hållbara objekt och främjar på så sätt uppnåendet av hållbarhetsmålen även inom andra sektorer.

Finansinspektionen antogs som medlem i NGFS

Finansinspektionen godkändes i juni 2021 som medlem i det globala samarbetsnätverket för centralbanker och tillsynsmyndigheter Network for Greening the Financial System (NGFS). Nätverket utvecklar verksamhetsätt i syfte att förbättra förutsättningarna för en hållbar finansiering och identifierar de risker som klimatförändringen orsakar finanssektorn.

Ledning och personal

Alla anställda

244

(2020: 236)

59 %

(61 %)

41 %

(39 %)

Chefer och ledningen

24

(2020: 22)

58 %

(55 %)

42 %

(45 %)

Experter

206

(2020: 197)

56 %

(59 %)

44 %

(41 %)

Operativ personal

14

(2020: 17)

93 %

(94 %)

7 %

(6 %)

På bilden Finansinspektionens direktion under åren 2021–2023
I övre raden: Lasse Heiniö, Marja Nykänen och Leena Kallasvuo
I nedre raden: Leena Mörttinen, Heli Backman och Vesa Vihriälä

Direktionen

Direktionen uppställer de särskilda målen för Finansinspektionens verksamhet och beslutar om riktlinjerna för verksamheten samt styr och övervakar måluppfyllelsen och iakttagandet av riktlinjerna.

Därtill behandlar direktionen Finansinspektionens årliga budget och underställer den Finlands Banks direktion för fastställelse. Enligt 10 § i lagen om Finansinspektionen (878/2008) ska Finansinspektionens direktion minst en gång per år lämna bankfullmäktige en berättelse över målen för Finansinspektionens verksamhet och måluppfyllelsen. Berättelsen ska innehålla en bedömning av vilka förändringar som väntas ske i tillsynen och deras inverkan på avgiftsinkomsterna samt vilka åtgärder de väntade förändringarna kräver.

Direktionen 2021

ordförande **Marja Nykänen**

vicehäradshövding, vice direktionsordförande, Finlands Bank

vice ordförande **Leena Mörttinen**

politices doktor, understatssekreterare, finansministeriet

Heli Backman

juris magister, avdelningschef, överdirektör, social- och hälsovårdsministeriet

Lasse Heiniö

filosofie kandidat, försäkringsmatematiker som har godkänts av social- och hälsovårdsministeriet (SGF)

Leena Kallasvuo ekonomie magister

Vesa Vihriälä politics doktor, arbetslivsprofessor i ekonomi, Helsingfors universitet

Suppleant till Marja Nykänen var **Katja Taipalus** (politics doktor, avdelningschef, Finlands Bank). Suppleant till Leena Mörttinen var **Janne Häyrynen** (juris kandidat, ekonomie doktor, docent i värdepappersmarknadsrätt, lagstiftningsråd, enhetschef, finansministeriet). Suppleant till Heli Backman fram till den 18 april 2021 var **Hannu Ijäs** (juris kandidat, vicehäradshövding, direktör, social- och hälsovårdsministeriet) och från den 28 maj 2021 **Minna Lehmuskero** (filosofie magister, försäkringsmatematiker som har godkänts av social- och hälsovårdsministeriet (SGF), chefsmatematiker, social- och hälsovårdsministeriet).

Direktionens sekreterare var ledande jurist **Pirjo Kyyrönen**. Direktionen sammanträdde 35 gånger. Totalt utbetalades 86 582,26 euro i arvode till medlemmarna och suppleanterna under året. Något separat sammanträdesarvode betalades inte.

Direktionsmedlemmarnas meritförteckningar, bankfullmäktiges sammansättning, organisationsschema: finansinspektionen.fi/sv » Om FI » Uppgifter och organisation

Etiska principer: finansinspektionen.fi/sv » Om FI » Riktlinjer » Etiska riktlinjer för Finansinspektionens direktionsmedlemmar och deras suppleanter

I övre raden: Samu Kurri, Anneli Tuominen och Kaisa Forsström
I mellersta raden: Erkki Rajaniemi, Tero Kurenmaa och Jyri Helenius
I nedre raden: Pirjo Kyyrönen, Sonja Lohse och Armi Taipale

Ledningsgruppen

Anneli Tuominen

vicehäradshövding, ekonom,
direktör, ordförande för ledningsgruppen

Jyri Helenius

diplomingenjör,
biträdande direktör, avdelningschef, Banktillsyn

Kaisa Forsström

juris kandidat,
avdelningschef, Försäkringstillsyn

Samu Kurri

magister i samhällsvetenskaper,
avdelningschef, Digitalisering och analys

Armi Taipale

juris magister, ekonomie magister,
avdelningschef, Kapitalmarknadstillsyn

Tero Kurenmaa

juris doktor, juris magister
enhetschef, Juridik

Sonja Lohse

vicehäradshövding,
ledande rådgivare, Stabsfunktionen

Erkki Rajaniemi

ekonomie doktor, juris licentiat, vicehäradshövding,
ledningens rådgivare

Pirjo Kyyrönen

vicehäradshövding,
ledande jurist, ledningsgruppens sekreterare

Ledningsgruppen sammanträdde 60 gånger. Direktörens lön och arvoden uppgick till 225 559,90 euro. Löner och arvoden till ledningsgruppens övriga medlemmar uppgick till 971 608,42 euro.

Ledningsgruppsmedlemmarnas och sekreterarens meritförteckningar:
finansinspektionen.fi/sv » Om FI » Uppgifter och organisation

Etiska riktlinjer för alla anställda vid Finansinspektionen:
finansinspektionen.fi/sv » Om FI » Riktlinjer » Etiska riktlinjer för
Finansinspektionens personal

Regler om värdepappershandel och bindningar för alla anställda vid
Finansinspektionen: finansinspektionen.fi/sv » Om FI » Riktlinjer »
Regler om värdepappershandel och bindningar för Finansinspektionens
anställda

Finansinspektionen

Finansinspektionen i korthet

Finansinspektionen är tillsynsmyndighet för finans- och försäkringssektorn. Under dess tillsyn står bland annat banker, försäkrings- och pensionsbolag samt andra aktörer i försäkringsbranschen, värdepappersföretag, fondbolag och börsen. Företagen under tillsyn finansierar vår verksamhet till 95 procent, och resterande fem procent finansieras av Finlands Bank.

Administrativt är Finansinspektionen knuten till Finlands Bank, men den fattar sina beslut självständigt. Antalet anställda uppgick till 244 i slutet av året. Vår verksamhetsplats finns i Helsingfors.

Vår verksamhet syftar till att kreditinstituten, försäkringsbolagen, pensionsanstalterna och andra företag under tillsyn ska bedriva en stabil verksamhet, som är en förutsättning för finansmarknadens stabilitet. Vidare ska de försäkrade förmånerna tryggas och det allmänna förtroendet för finansmarknadens funktionssätt upprätthållas. Vi ska också främja ett gott uppförande på finansmarknaden och allmänhetens kännedom om finansmarknaden. Dessa mål och uppgifter har tagits in i lagen om Finansinspektionen.

Vi arbetar för bank-, försäkrings- och värdepapperskundernas bästa.

Twitter

Följare

4 216

(2020: 3 777)

Tweetar

327

(2020: 348)

Kontot följer med EU-tillsynsmyndigheters kommunikation och tweetar om bl.a. våra anställdas uppträdanden, lediga arbetsplatser samt teman som gäller bank- och försäkringskunders skydd.

De populäraste tweetarna gällde följande ämnesområden:

Wiseling Oy har inte Finansinspektionens tillstånd att tillhandahålla investeringstjänster

[Webbnyhet 22.2.2021](#)

Finansinspektionen återkallar Privanet Securities Oy:s verksamhetstillstånd

[Pressmeddelande 2.7.2021](#)

Makrotillsynsbeslut: Lånetaket ligger kvar på 85 %, långivarna uppmanas iaktta återhållsamhet med att bevilja lån som är stora i förhållande till inkomsterna och har en lång återbetalningstid

[Pressmeddelande 17.12.2021](#)

Sammanfattning av Finansinspektionens verksamhet 2021

Syftet med Finansinspektionens verksamhet är att kreditinstituten, försäkringsanstalterna, pensionsanstalterna och andra företag under tillsyn bedriver en stabil verksamhet som är en förutsättning för finansmarknadens stabilitet, att de försäkrade förmånerna tryggas och att det allmänna förtroendet för finansmarknadens funktionssätt upprätthålls. (Lag om Finansinspektionen 1 §)

Även om läget på finanssektorn är fortsatt gott även under det andra coronapandemiåret, är riskerna i anknytning till pandemins och ekonomins utveckling alltjämt förhöjda. Finansinspektionen har fortsatt den effektiviserade uppföljningen av tillsynsobjektens risksituation och analysen av coronapandemins utveckling och dess ekonomiska konsekvenser.

Finansinspektionens strategiska projekt framskred nästan enligt planerna.

Det faktum att de strategiska projekten var framgångsrika år 2021 innebär att målen inom de substansområden som var föremål för strategisk tillsyn håller på att förverkligas. Även det effektiva, sakkunniga och uppskattade arbetet av hög kvalitet i syfte att uppnå de andra målen i strategin har lyckats bra. Genomförandet av strategiperiodens mål bedöms närmare i den följande berättelsen, dvs. i direktionens berättelse till bankfullmäktige 2022.

Av de sex prioriterade IT-projekten med tanke på Finansinspektionens tillsynsuppgifter framskred fyra i enlighet med planen.

Resultaten av personalundersökningen utvecklades positivt jämfört med undersökningen 2019. Undersökningens totalresultat steg från nöjaktig nivå i föregående undersökning till tillfredsställande nivå +. Särskilt det index som mäter personalens tillfredsställelse och flera faktorer i anslutning till chefsarbetet förbättrades klart. Förutom dem stärktes även det index som visar personalens aktivitet och engagemang samt det resultat som mäter organisationens

prestationsförmåga, även om indexet i fråga fortfarande var under normen bland experter i Finland. Jämfört med normen bland experter i Finland lyckades Finansinspektionen då det gäller chefernas återkoppling till personalen, de anställdas synpunkter på organisationens framtid och sina utvecklingsmöjligheter. Rum för förbättringar enligt undersökningen finns vad gäller tillgången till information och beslutsfattandets effektivitet.

Enligt undersökningen bland intressegrupper har Finansinspektionens anseende klart förbättrats jämfört med den föregående undersökningen 2017 och det var som helhet på en god nivå (anseendeindexet 68) och något bättre än genomsnittet bland tillsynsmyndigheter och ministerier (anseendeindexet 65). Särskilt i svaren från försäkringssektorn, medierna och andra myndigheter ansågs anseendet ha förbättrats. De faktorer som på ett utmärkt sätt stärker anseendet är samarbetsförmåga och flexibilitet, personalens kompetens och yrkeskunnsighet samt tillförlitlighet, noggrannhet och oeftergivlighet. De faktorer som kraftigast försvagar anseendet är varierande kvalitetskontroll, långsamma förfaranden samt försiktighet i ställningstaganden och tolkningar.

Utfallet av Finansinspektionens kritiska framgångsindikatorer

Finansinspektionens mätare mäter utfallet av de kritiska framgångsindikatorerna. Resultatet av framgångsindikatorerna räknas som ett vägt medeltal av resultaten av de underliggande mätarna.

Under året följdes nio framgångsindikatorer och 25 underliggande mätare. Den målsatta nivån uppnåddes i fråga om fyra av framgångsindikatorerna och 14 av de underliggande mätarna. I fråga om fem indikatorer och 11 underliggande mätare uppnåddes det målsatta värdet inte.

Finansinspektionen förordnade två påföljdsavgifter under året. För båda gällde att handläggningstiden inte var i enlighet med målet. I slutet av 2020 godkändes en organisationsförändring för inrättande av en ny juridisk enhet. Den juridiska enheten inrättades år 2021 och den inledde sin verksamhet på hösten 2021 genom att uppdatera sanktionsprocessen. Utvecklingsarbetet fortsätter under 2022.

VÄRDERINGAR

Förnyelseinriktad,
ansvarsfull,
resultatinriktad,
TILLSAMMANS.

VISION

Effektiviteten
i vår tillsyn
ligger på
europaisk
spetsnivå.

MISSION

Vi främjar den finansiella
stabiliteten, förtroendet för
finansmarknaden och skyddet
av kunder och investerare
samt värnar om försäkrade
förmåner.

Finansinspektionens strategi 2020–2022

Strategiska mål

Tillsyn som speglar omvärldsförändringarna

- Vi inriktar vår tillsyn efter tillsynsobjektets risker och den aktuella frågans betydelse
- Vi tar hänsyn till digitaliseringsutvecklingen inom finansbranschen i vårt tillsynsarbete
- Vi tar hänsyn till konsekvenserna av klimatförändringen och klimatpolitiken för den finansiella sektorn i vårt tillsynsarbete
- Vi verkar för en förebyggande tillsyn av penningtvättsbekämpning och främjar Finlands goda anseende inom penningtvättsbekämpning
- Vi har god beredskap för eventuella störningar i den finansiella sektorn och i de finansiella tjänsterna

Expertis och gott anseende

- Vår personal besitter gedigen kompetens som stöder våra mål
- Vi har ett nära samarbete med andra myndigheter och utnyttjar intressentgruppernas kompetens inom områden där det inte är ändamålsenligt att förvärva egen djup kompetens
- Vi utnyttjar personalens kompetens flexibelt över organisationsgränserna
- Vårt ledarskap är inspirerande, stöder ett gott arbetsklimat och fokuserar på förändringsledarskap
- Vi är en väl ansedd arbetsgivare för finansiella experter

God kvalitet och effektivitet

- Vi har standardiserade och effektiva processer
- Vi utnyttjar fullödigt både samarbetet med EU-myndigheterna och ECB:s tillsynspraxis i tillsynsarbetet
- Vi använder moderna it-system för att öka tillsynens genomslagskraft och effektivitet
- Vi utnyttjar systematiskt dataanalyser för en ändamålsenlig inriktning av tillsynen
- Vår kommunikation stöder våra strategiska mål

Antal tillsynsobjekt och andra avgiftsskyldiga

Avgiftsskyldiga	31.12.2020	31.12.2021
Kreditinstitut	226	208
Värdepappersföretag	54	179
Fondbolag och förvaltare av alternativa fonder	44	45
Värdepappersemittenter	176	200
Fondbörsen, clearingorganisationen	1	1
Värdepapperscentralen	1	1
Övriga avgiftsskyldiga i finanssektorn	195	201
Finanssektorn totalt	697	835
Livförsäkringsbolag	9	9
Skadeförsäkringsbolag	34	34
Arbetspensionsförsäkringsbolag	4	4
Arbetslöshetskassor	22	18
Pensionsstiftelser och -kassor	45	43
Sjukkassor och andra försäkringskassor	125	124
Försäkringsföreningar	5	5
Försäkringsmäklare	88	91
Offentliga sektorns fonder	3	4
Övriga avgiftsskyldiga i försäkringssektorn	42	42
Försäkringssektorn totalt	377	374
Samtliga tillsynsobjekt och andra avgiftsskyldiga totalt	1 074	1 209

Finansinspektionen övervakar också bl.a. försäkringsombud och anmälningsskyldiga insynspersoner.

Verksamhetskostnader och finansiering

Verksamhetskostnader och finansiering, 1 000 euro	2020	2021*
Personalkostnader	24 402	26 099
Personalrelaterade kostnader	372	234
Övriga kostnader	4 923	5 886
Tjänster	2 069	2 811
Fastighetskostnader	1 415	1 430
Övriga kostnader	1 439	1 645
Avskrivningar	1 224	912
Tjänster från Finlands Bank	6 163	6 543
Summa kostnader	37 084	39 674
Finansiering		
Tillsynsavgifter	33 269	35 568
Åtgärdsavgifter	1 531	2 584
Övriga inkomster	2	6
Finlands Banks finansieringsandel på 5 % av kostnaderna	1 854	1 984
Överskott från föregående år	2 328	1 900
Överskott överfört i ny räkning	- 1 900	- 2 368
Summa finansiering	37 084	39 674

*Siffrorna för 2021 är varken granskade av revisor eller fastställda.

Lagbestämda tillsynsavgifter

Lagbestämda tillsynsavgifter, 1 000 euro

Avgiftsskyldiga	2020	2021
Kreditinstitut	17 659	18 810
Värdepappersföretag	1 259	1 513
Fondbolag och förvaltare av alternativa fonder	2 594	2 806
Värdepappersemitter	2 436	2 605
Fondbörsen, clearingorganisationen	327	357
Värdepapperscentralen	237	243
Övriga avgiftsskyldiga i finanssektorn	696	764
Finanssektorn totalt	25 208	27 098
Livförsäkringsbolag	1 468	1 540
Skadeförsäkringsbolag	1 494	1 576
Arbetspensionsförsäkringsbolag	2 556	2 753
Arbetslöshetskassor	1 113	1 060
Pensionsstiftelser och -kassor	251	231
Sjukkasor och andra försäkringskassor	99	102
Försäkringsföreningar	5	5
Försäkringsmäklare	120	131
Offentliga sektorns fonder	726	794
Övriga avgiftsskyldiga i försäkringssektorn	243	263
Försäkringssektorn totalt	8 075	8 455
Justeringar från tidigare år och övriga justeringar	- 14	15
Samtliga tillsynsobjekt och andra avgiftsskyldiga totalt	33 269	35 568

Åtgärdsavgifter

Åtgärdsavgifter, 1 000 euro

Avgiftsskyldiga	2020	2021
Kreditinstitut	90	53
Värdepappersföretag	22	241
Fondbolag och förvaltare av alternativa fonder	605	1 227
Värdepappersemittenter	142	343
Övriga avgiftsskyldiga i finanssektorn	62	67
Finanssektorn totalt	921	1 931
Försäkringsbolag ¹	63	67
Arbetslöshetskassor	26	24
Pensionsstiftelser och -kassor	51	56
Sjukkassor och andra försäkringskassor	48	56
Försäkringsförmedlare ²	413	440
Övriga avgiftsskyldiga i försäkringssektorn	9	10
Försäkringssektorn totalt	610	653
Samtliga tillsynsobjekt och andra avgiftsskyldiga totalt	1 531	2 584

¹ Liv-, skade- och arbetspensionsförsäkringsbolag

² Försäkringsmäklare och -ombud

Ärendehantering

Antal ärenden som var aktiva i Finansinspektionens ärendehantering (huvudavdelningar och viktigaste ärendetyper inom dem)	Kpl
Förvaltning	151
Regelgivning	136
Tillsyn	2 065
Exempel på ärendetyper:	
<i>Underrättelser; filialer och gränsöverskridande verksamhet</i>	130
<i>Fastställande och ändring av bolagsordningar, föreningsordningar och stadgar</i>	144
<i>Prospekt</i>	274
<i>Kundbrev till privatpersoner</i>	331
<i>Ledningsprövning (fit & proper)</i>	333
<i>Inspektioner</i>	26
<i>Beviljande och utvidgning av verksamhetstillstånd</i>	26
Övriga	283
Exempel på ärendetyper:	
<i>Nationellt samarbete</i>	68
<i>Internationellt samarbete</i>	11
	2 635

I försäkringsförmedlarregistret, som inte omfattas av ärendehantering, behandlades 364 nya registreringsansökningar och 6 118 ändringsansökningar.

Riksdagens utfrågningar och remisser om lagberedning

Finansinspektionens experter kallades 52 gånger för att höras av riksdagens olika utskott. Från Finansinspektionen begärdes 46 utlåtanden om nationell lagberedning och 65 andra utlåtanden inom dess område.